

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเตรียมย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตต่อความวิตกกังวลของผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิด โดยเปรียบเทียบความวิตกกังวลของผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเตรียมย้ายตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มที่ได้รับการเตรียมย้ายตามปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิด ที่เข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยระยะวิกฤต โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 30 ราย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 15 ราย และกลุ่มทดลอง 15 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดหัวใจแบบเปิดเป็นครั้งแรกแบบมีการเตรียมล่วงหน้า และไม่เคยเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยระยะวิกฤตมาก่อน อายุอยู่ในช่วง 21-60 ปี รู้สึกตัวดี สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ สัญญาณชีพหลังผ่าตัดคงที่และอยู่ในเกณฑ์ปกติ ไม่มีภาวะแทรกซ้อนในระยะหลังผ่าตัดที่เป็นอันตราย ได้แก่ ภาวะหัวใจล้มเหลว ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะที่เป็นอันตราย และยินดีเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบประเมินความวิตกกังวลในขณะเผชิญ (The State Anxiety Inventory; Form X-1) ของ Spielberger และคณะ (1967) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย นิตยา คชภักดี, สายฤดี วรกิจโกศาทร และมาลี นิสสัยสุข ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความวิตกกังวลไปทดลองใช้กับผู้ป่วยที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย แล้วนำค่าคะแนนความวิตกกังวลที่วัดได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงกับ 0.91 รูปแบบการเตรียมย้ายผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบทฤษฎีการปรับตนเองของ Leventhal and Johnson ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การให้ข้อมูลก่อนย้าย 2) การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจของผู้ป่วย 3) การให้ญาติมีส่วนร่วมในการเตรียมย้าย 4) การติดตามเยี่ยมผู้ป่วยหลังย้าย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือน สิงหาคม 2549-พฤษภาคม 2550 โดยสำรวจรายชื่อผู้ป่วยที่แพทย์กำหนดผ่าตัดจากคอมพิวเตอร์อย่างน้อย 1 วันก่อนผ่าตัด เมื่อมีผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ผู้วิจัยไปแนะนำตัวเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการศึกษาวิจัย และขอความร่วมมือผู้ป่วยในการเข้าร่วมการศึกษาวิจัย เมื่อผู้ป่วยสมัครใจเข้าร่วมจึงให้ลงชื่อในแบบยินยอมอาสาสมัคร ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มควบคุมจนครบก่อนแล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มทดลอง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของกลุ่มตัวอย่างจากการพบกันของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มระหว่างการทดลอง กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้รับการประเมินความวิตกกังวลก่อนการเตรียมย้ายและหลังการเตรียมย้าย เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครบทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนคะแนนความวิตกกังวลของผู้ป่วยนำไปเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองด้วยการทดสอบที (Independent t-test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวล 48.93 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.27 คะแนน ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวล 45.13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.94 คะแนน

หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวล 41.53 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.08 คะแนน ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวล 47.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.94 คะแนน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลหลังการทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม ($P < .015$) นั่นคือ ผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดที่ได้รับการเตรียมย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลหลังการเตรียมย้ายน้อยกว่าผู้ป่วยที่ได้รับการเตรียมย้ายตามปกติ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการเตรียมย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดได้

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ด้านปฏิบัติการพยาบาล

2.1.1 จากผลการศึกษานี้ พบว่าการเตรียมย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ประกอบด้วย 1) การให้ข้อมูลก่อนย้าย 2) การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจของผู้ป่วย 3) การให้ญาติมีส่วนร่วมในการเตรียมย้าย 4) การติดตามเยี่ยมผู้ป่วยหลังย้าย สามารถลดความวิตกกังวลของผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยระยะวิกฤตนำรูปแบบการเตรียมย้ายนี้ไปใช้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิด เพื่อเตรียมผู้ป่วยให้มีความพร้อมในการย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถปรับตัวให้เข้ากับการดูแลรักษาที่ได้รับในระยะพักฟื้นที่หอผู้ป่วยทั่วไปได้ดีขึ้น

2.1.2 เนื่องจากการศึกษานี้ศึกษาในผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดที่ได้รับการผ่าตัดแบบมีการเตรียมล่วงหน้า ซึ่งจะได้รับข้อมูลเตรียมความพร้อมในระยะก่อนผ่าตัดมาแล้ว ดังนั้นเนื้อหาของข้อมูลที่ให้แก่ผู้ป่วยที่กำหนดไว้อาจไม่ครอบคลุมตามความต้องการของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉิน การนำรูปแบบการเตรียมย้ายนี้ไปใช้กับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดแบบฉุกเฉินอาจจะต้องมีการเพิ่มเติมเนื้อหาของข้อมูลที่ให้แก่ผู้ป่วยให้ครอบคลุมตามความต้องการของผู้ป่วย

2.1.3 จากผลการศึกษาจะเห็นว่าการเตรียมย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตมีผลต่อการลดความวิตกกังวลของผู้ป่วย และคู่มือการเตรียมย้ายนี้สามารถนำไปใช้ได้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดเท่านั้น หน่วยงานที่ให้การดูแลผู้ป่วยระยะวิกฤตควรมีการจัดทำคู่มือสำหรับการเตรียมย้ายผู้ป่วยโรคอื่น ๆ โดยใช้คู่มือการเตรียมย้ายนี้เป็นแบบอย่าง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน จะทำให้การเตรียมย้ายผู้ป่วยออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ด้านการเรียนการสอน

2.2.1 ควรมีการสอนเกี่ยวกับการเตรียมจำหน่ายให้มากขึ้น ทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของนักศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนจำหน่าย ให้สามารถนำการวางแผนจำหน่ายไปใช้กับผู้ป่วยวิกฤตมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันมีการนำการวางแผนจำหน่ายไปใช้กับผู้ป่วยเรื้อรังเป็นจำนวนมาก

2.2.2 ควรนำผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้นำไปใช้ในการยกตัวอย่างประกอบในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการวางแผนจำหน่าย เพื่อให้เห็นถึงผลของการวางแผนจำหน่ายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ด้านการวิจัยทางการพยาบาล

2.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเตรียมย้ายผู้ป่วยออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตร่วมกันในทีมสหวิชาชีพ เพื่อศึกษาผลของการเตรียมย้ายออกจากหอผู้ป่วยระยะวิกฤตต่อตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากความวิตกกังวล เช่น ค่าใช้จ่ายและจำนวนวันที่อยู่รักษาในหอผู้ป่วยระยะวิกฤต ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วย ความพึงพอใจของผู้ป่วย เป็นต้น

2.3.2 จากการนำแบบประเมินความวิตกกังวลในขณะเผชิญ (The State Anxiety Inventory; Form X-1) ของ Spielberger และคณะ ไปใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ พบว่าแบบประเมินมีความเที่ยงตรง และสามารถใช้กับผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในระยะวิกฤตได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ประเมิน ซึ่งนาน 10-20 นาที จึงอาจไม่สะดวกในการนำมาใช้ประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยระยะวิกฤตประจำวัน ซึ่งพยาบาลต้องปฏิบัติงานด้วยความเร่งรีบ ดังนั้นควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยในระยะวิกฤต ให้ใช้เวลาในการประเมินสั้นลง เพื่อให้สะดวกในการนำมาใช้ประเมินความวิตกกังวลของผู้ป่วยระยะวิกฤตประจำวันได้